

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS-TUESDAY, LIEPOS-JULY 9, 2019 • Vol. CX NR. 79

Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-08-2019

Iki 110-ojo DRAUGO gimtadienio liko 3 dienos

Lietuvos himnas sklido ir per visą Ameriką

Birželio 6-ąją, šeštadienį, minėdami Karaliaus Mindaugo karūnavimo dieną, lietuviai visame pasaulyje rinkosi giedoti Lietuvos himną. Prieš 10 metų pradėta tradicija Lietuvos Valstybės dieną paminėti vienu metu giedant „Tautišką giesmę“ kasmet sulaukia vis didesnio palaikymo.

– 2 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

Nuo diplomato – iki meno kuratoriaus – 6 psl.

Profesorius domėjosi savo šaknimis – 8 psl.

DRAUGAS
Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Svarbiausia D. Pavasario gyvenime:

sportas ir lietuviybė

Deivis Pavasaris stalo teniso pasaulyje Londone.

Asmeninio albumo nuotraukos

Prieš 16 metų gimtojo miesto patriotas kaunietis Deivis Pavasaris nė nebūtų pagalvojęs apie tai, kad paliks Lietuvą ir savo ateitį pradės kurti New Yorke, Jungtinėse Amerikos Valstijose. Dėl kelionių pamišęs bei savo kasdienybės be sporto neįsivaizduojantis lietuvis dėkoja likimui, jog šis susidėliojo būtent taip. Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos Rytų apygardos pirmininką Deivį Pavasarį kalbina Arūnė Jonikaitė.

– 4 psl.

Anksčiau gamta baugino žmogų, o dabar žmogus baugina gamtą. Jacques-Yves Cousteau.

Lietuvos himnas sklido ir per visą Ameriką

Atkelta iš 1 psl.

Amerikoje gyvenantys lietuviai šiais metais, kaip ir kasmet, jungėsi į himno aplink pasaulį giedotojų chorą. Vienus sukviėtė Lietuvių Bendruomenės organizatoriai, kiti susirinko savo iniciatyva, pakviesdami kartu draugus ir kaimynus. Mūsų, lietuvių, balsai sklido nuo Vakarinės iki Rytinės JAV pakrantės.

Šiandienos fotoreportaže – „Draugo“ skaitytojų per savaitgalį atsiųstos nuotraukos. Smagu, kad „Tautiškos giesmės“ skambėjimą sustiprino nuoširdus neįprastą vaizdą stebėjusių praeivių palaikymas. Juk esame vienintelė tauta pasaulyje, kurios himnas liepos 6-ąją apskrieja visą Žemės rutulį.

Idėja visiems kartu vienu metu giedoti savo šalies himną gimė 2009-aisiais. „Tūkstantmečio odisėjai“ pakvietus, pirmą kartą po visą pasaulį pabirusius lietuvius kelioms istorinėms akimirkoms į gyvą balsų grandinę sujungė „Tautiška giesmė“. Taip garsiai ir išdidžiai pranešėme, kad Lietuvos vardui – 1000 metų.

Ši unikali tautos iniciatyva, palaikoma pavienių žmonių ir aktyvių bendruomenių, vos per dešimtmetį tapo gyva, mūsų laikų tradicija ir neatsiejama Lietuvos identiteto dalimi pasaulyje. Šiais metais Lietuvos Respublikos Seimas paskelbė liepos 6-ąją, Valstybės dieną, ne tik Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo, bet ir „Tautiškos giesmės“ diena.

Baraboo, WI, kuriame iš viso tėra 12,048 gyventojų, liepos 6 d. 12 val. p. p. maža grupelė lietuvių giedojo „Tautiška giesmę“. Stovi (iš k.), „Žaibo“ šokių grupės vadovė Nijolė Semėnaitė Etzwiler, buvusi vadovė Asta Šepetys, padėjėja Žiema West, šokėja Edita Logan ir jos vyras Eric Logan, kuris yra Wisconsinso indėnų palikuonis (Ho Chunk). Priekyje – „Žaibučio“ šokėja Gabrielė Logan.

Nijolės Etzwiler nuotr.

California. Kiek mūsų daug! Dalijamės akimirkomis iš „Tautiškos giesmės“ giedojimo Santa Monicoje. Džiaugiamės, kad šiemet tęsti šią gražią tradiciją susirinko beveik 200 Los Angeles ir jo apylinkių lietuvių bei Lietuvos draugų. Šventinę dieną lietuviai su dainomis ir šiltais palinkėjimais atsisveikino su kadenciją baigiančiu generaliniu konsulu Dariumi Gaidžiu bei jo šeima. Dėkojame visiems susirinkusiems, jūsų dėka Valstybės dienos paminėjimas buvo ypatingas!

LR gen. konsulato LA inf.
Justinos Bezaraitės ir Casey Kazlausko nuotraukos

Chicago, IL. Netrukus nuskambės Lietuvos himnas Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios prieigose.

Audronės Kižytės nuotr.

„Tautiška giesmė“ – tai mus visus vienijanti šventė ir gyvas įrodymas, kad ir nedidelė tauta gali daryti didelius bei reikšmingus dalykus.

„Draugo“ inf.

LAIŠKAI

AUKSO TRUPINĖLIAI

Po 2019 m. birželio 25 d. paskelbto mano str. apie 1941 m. sukilimo dalyvį Joną Škiudą gavau p. Jurgio Biručio laišką su savo brolio, taip pat 1941 m. sukilimo dalyvio, prisiminimų gabalėliu. Noriu šį tekstą taip pat paviėšinti, nes suprantu, kad kiekvienas toks trupinėlis istorijai gali turėti aukso dulkės vertės.

Audronė V. Škiudaitė

Mano a. a. brolis Stasys Birutis buvo sukilėlis/partizanas vieną dieną. Pateikiu ištrauką iš jo atsiminimų apie 1941 m. birželio 23 d.

„Tuoj po to matydamas, kad dega artilerijos sandėliai, aš ten nuėjau. Sutikau Kęstutį Kiaunę. Žmonės nešė šautuvus iš sandėlių, ir aš vieną pasiėmiau. Šovinių šautuvui nebuvo, tai Kęstas man davė vieną, kurį išileidęs į vamzdį jaučiausi drąsus. Atsirado daugiau ginkluotų vyrų ir jaunuolių, tarp jų ir plk. J. Vintartas. Buvo nutarta keltis į Šančius, kad rasti šovinių, kurių būktai buvo artilerijos dirbtuvėse prie tilto. Juozapavičiaus prospekte radom apverstą karišką sunkvežimį, pilną šovinių.

Netrukus prospektu atvažiavo

rusų traktoriai ir prasidėjo šaudymas.

Mes plk. J. Vintaro vadovaujami pasitraukėm į kokią tai lentpjūvę į šiaurę nuo kapinaičių. Rusai, palikę mašinas, sulindo į kapinaites, nes važiuot toliau negalėjo, o mes jiems neleidom iš ten išsiveržti. Kartu su Kęstu Kiaune ir dar kokia dešimt vyrų mes suėjom į gaisrininkų namus ir ten iš antro aukšto visą popietį apšaudėm kapinaites. Tą dieną rusams nepavyko iš kapinių ištrūkti.

Temstant buvo nutarta keltis atgal per Nemuną į Panemunę. Porą kartų bandėm sėsti į valtį, rusai iš kapinių mus pašaudė, vos spėjom nuo kranto pabėgti. Teko keletą kilometrų paeiti toliau į šiaurę, kol kapinės dingo už posūkio.

Jau buvo vėlyva naktis, kaip mes su Kęstu grįžome namo. Aš su Kęstu partizanavau vieną dieną”.

Kiek atsimenu, Stasys pasakojo tai tik ką grįžęs iš Šančių kartu su Matjošaičiu (rodos, Landsbergių gimine) ir paskui apie tai nebenorėjo kalbėt.

Pulkininkas Vintartas vadovavo Panemunės partizanams, kol jie neišsiskirstė, gyveno netoli Nemuno.

Jurgis Birutis

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

Į Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

Į Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Į Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

Į Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

„DRAUGUI“ 110

„DRAUGAS“ KGB VORATINKLYJE (3)

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Tęsinys. Pradžia – liepos 2 d. laidoje

„Profesorius“ – vyr. redaktoriaus draugas

„Informacija gauta iš objekto apdorojant verbuojamą ‘Profesorių’, jam esant Lietuvos SSR 1976 m. 1–27 liepos. Slapta. 1 kopija”.

Verbuojamas „objektas” sako, kad kol Rimšelis yra marijonų provincijolas, bijodamas, kad vienuolija pereis į lenkų rankas, nes lietuvių marijonų skaičius mažėja, redaktorius Garšva laikraštį nori padaryti savarankišką, nepriklausomą nuo vienuolių. Todėl pradėta mažiau spausdinti katalikiškos medžiagos, o daugiau pasaulietiškos iš emigrantų gyvenimo, taip pat ir iš Sovietinės Lietuvos gyvenimo. Nors laikraštis leidžiamas su nuostoliais, bet marijonų lėšomis sugebėjo įsigyti modernių spausdinimo mašinų už 50 tūkst. dol. Vienintelė redakcijos neišspręsta problema – redaktoriai, kurių trūksta, ir ypač korespondentų, kas atsiliepia į laikraščio kokybę. O čia „objektas” pateikia dozę, jo nuomone, neigiamos medžiagos apie „Draugą”, kas turėjo būti privaloma informatoriui: „Norint parodyti, kad laikrastyje bendradarbiauja daug korespondentų, daugelis ‘Draugo’ redaktorių, kaip ir visoje emigrantų spaudoje, pasirašinėja dešimtimis slapyvardžių. Slapta redakcijų svajonė – kad būtų uždaryta ‘Laisvės’ radijo programa ir tuos darbuotojus panaudoti laikraščiuose, o taip pat pritraukti prie leidybinio darbo tokius emigrantus kaip Jurašai. Redaktorius Garšva pokalbyje su ‘profesorium’ pareiškė, kad jis A. M. Jurašienę perleido ‘Laisvės’ radijui vien todėl, kad negalėjo jai užtikrinti valstybės tarnautojo atlyginimo”.

Pateikiamos žinios apie patį P. Garšvą, pvz., kad jis daug dirba, bet atlyginimo negauna, vienuolija jam suteikia maistą, drabužius ir gyvenamą plotą. O štai kiek įdomesnė žinia: „Už bandymą pasakymą ‘pavergtą Lietuvą’ pakeisti ‘dabartinė Lietuva’ ir kitų naujadarų įvedimą Garšva buvo išpėtas kai kurių kunigų. Ir jeigu tai kartosis, kunigai nustos laikraštį remti. Geriausi Garšvos draugai yra šaltinis (suprask – tas, kuris pateikė šią informaciją – Red.) ir vienuolyno vyresnysis Rimšelis”. Tai gi sąmoningai ar ne – šnipinėjo netgi „geriausias draugas”.

Jeigu KGB „šaltinis” iš tiesų sako tiesą, kad Garšva „švelnina” pasakymus apie okupaciją, galima būtų pasamprotauti, jog vyr. redaktorius galėjo būti kaip nors įbaugintas. Aukščiau buvo pateikta RLB nario P. Povilaičio nuomonė, kad Garšva net už pinigų nespausdindavo radikalių Reorganizuotos LB skelbimų, – ir tai tik patvirtintų spėliojimus. Žinoma, tai tik prielaidos, bet kas gali atmesti galimybę. Šių eilučių autorei, rinkusiai medžiagą apie „Draugo” redaktorius, prieš gerą dešimtmetį yra tekę buvoti P. Garšvos tėviškėje Pasnietalio kaime (buvęs Veliuonos valsčius), ir susitikti su jo giminaičiais, kurių likusių Lietuvoje dar buvo nemažai. O ką gali žinoti – gal kas iš jų galėjo būti patekęs į sovietų nemalonę? Ir Garšva galėjo būti spaudžiamas „švelninti” išsireiškimus apie sovietinę okupaciją, kad juos gelbėtų. O tai jau, galima sakyti, būtų buvęs šioks toks KGB pasiekimas. Bet tai dar reikia įrodyti. O gal tai buvo tiesiog žmogus, nemėgstantis ekstremizmo.

Toliau „Profesorius” pateikia žinių apie kun. V. Rimšelį. Sakoma, kad jis kilęs iš Lenkijos užimtos Rytų Lietuvos ir moka lenkiškai, bet su lenkais vienuoliais marijonais ryšių nepalaiko. „Piktinosi, kai vėl marijonų vyriausiuoju valdytoju Romoje paskirtas lenkas 1970 m. išleido įsakymą, kuriuo Čikagos vienuolynas 30 tūkst. dol. turi sumokėti marijonams Lenkijoje. Iš karto po įsakymo išleidimo Rimšelis savo iniciatyva ir rizika nuvyko į Punską, kad išsiaiškintų galimybes tais pinigais paremti te-

nykštę lietuvių bendruomenę. Bet čia išikišo Lenkijos valdžia ir Rimšelis grįžo be nieko. Po grįžimo iš Punsko Rimšelis ėmė nebegailėti pinigų laikraščiui ‘Draugas’ ir vienuolių marijonų gyvenimo sąlygų gerinimui (vienuolių kambariuose atsirado net kilimai). O Garšvai pasakė: ‘Jūs visą gyvenimą dirbote, pagyvenkite geriau nors keletą metų’”.

Kad kun. dr. Viktoras Rimšelis, ilgametis „Draugo” moderatorius, kurio iniciatyva buvo įsteigtas Draugo fondas, užtikrinęs laikraščio gyvavimą ilgiems dešimtmečiams, buvo sekamas ir kad buvo dorojama jo šeima Lietuvoje, šių eilučių autorei teko įsitikinti bendraujant su kunigo seserimi Viktorija Rimšelyte, gyvenančia Kaltanėnų miestelyje, Švenčionių r. Matyt, brolis kunigas buvo kietas riešutėlis sovietų saugumui, nes sesers gyvenimas buvo erškėčiuotas. Ji buvo tokia pat kieta, nepasiduodanti, kaip ir jos brolis, todėl jai buvo trukdoma mokytis, gauti darbą ir buvo nuolat verčiama pasakoti apie brolių ir jį provokuoti. Brolis iš Čikagos rašydavo jai laiškus ir siuntė siuntinius. Kadangi sesuo nesutiko dalintis žiniomis apie brolių su saugumie-

čiais, buvo užverbuotas jos vyras. Ji tai sužinojo tik Lietuvai paskelbus nepriklausomybę, kai į jos namus atėjo jau Lietuvos saugumiečiai ir pranešė apie vyro „nuopelnus”. O jis, žinoma, tai sutiko daryti, kad išlaikytų šeimą. Jeigu sutiksias pranešinėti, ką rašo žmonos brolis, gausias meistro vietą mechaninėse dirbtuvėse. Bet kai tas pradėjo pranešinėti, buvo apgautas – meistro vietos negavo, tik buvo pasodintas ant geresnio traktoriaus. Gaudavo šioki toki priedą iš saugumo. Nors, kaip pagalvoji, kad jiems reikėjo kankinti žmogų, jeigu jie visus laiškus ir taip perskaitydavo, o siuntinius turėjo teisę tikrinti ir net išimti iš jų nepageidaujamą turinį?! Nebent bijojo, kad ko nors sesuo negautų per rankas iš atvykstančių išeivių. O taip tikrai atsitikdavo. Šis „informatorius” ar „agentas”, – nežinau, kaip jis įvardintas KGB dokumentuose, – yra vienas iš nedaugelio paskelbtas viešai kaip bendradarbiavęs su sovietine žvalgyba Lietuvos teismo sprendimu. Mat buvo paprastas kaimo žmogelis, ir Lietuvai paskelbus nepriklausomybę nenuėjo į atitinkamas įstaigas ir neprisipažino, kaip buvo siūloma, kad slapta bendradarbiavo su KGB, – gal nepagalvojo, gal nežinojo apie tokią galimybę, – kai kiti apie 2 tūkst. personų, daugiausia inteligentų, tai padarė – prisipažino, ir dabar jų pavardės yra įslaptintos. Jų biografija švari, o štai Viktorijos vyras išėjo su, kaip sakoma, vilko bilietu.

„Markas” labiau panašus į žurnalistą

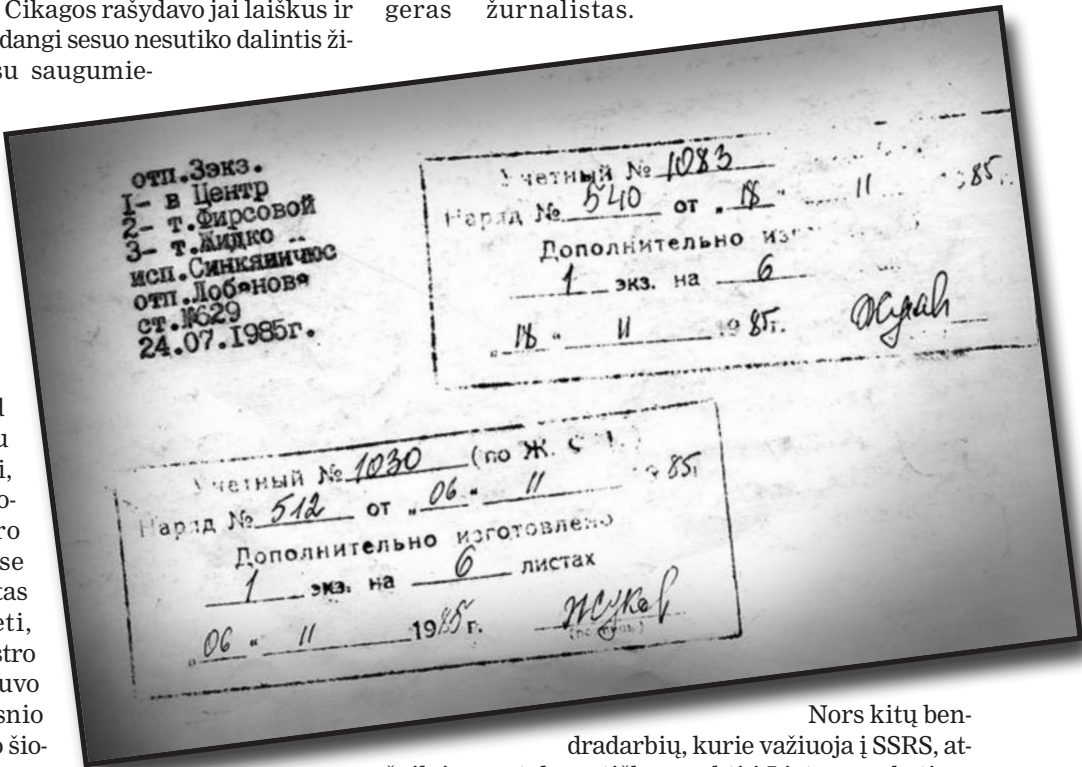
„Markas”, lankydamasis Lietuvoje 1986 m. birželio 18–28 d., apie „Draugą” pateikia gana apibendrintą informaciją, bet vis dėlto užduotį atlieka – ieško sekamų žmonių silpnų vietų. Jo nuomone, „Draugo” situacija tokia: didžiausias laikraštis, išeinantis 5 kartus per savaitę, jį skaito daugiausiai vidurinio ir vyresnio amžiaus emigrantai iš centrinės Amerikos juostos. Laikraštis spausdinamas „Draugo” spaustuviėje, kur dirba apie 30 apmokamų darbuotojų, neskaičiuojant vienuolių. Čia spausdinamas ir „Pasaulio lietuvis” bei „Ateitis”, knygos.

Vyr. redaktorius kun. P. Garšva „Marko” pristatomas kaip profesionalus žurnalistas vienuolis. „Nepaisant to, kad laikosi konservatyvių pažiūrų, ne-

priekaištauja bendradarbiams, kurie lankosi Lietuvoje ar atveda svečius iš Lietuvos. Tokiais atvejais pats vedžioja po redakciją ir spaustuvę. Vykti į Lietuvą neketina”.

Redaktorius Mykolas Karolis Drunga – gimęs Vokietijoje, tėvas buvo vienas iš Santaros-Šviesos ir „Akiračių” laikraščio įkūrėjų. Užsiima korektūra ir vedamųjų rašymu. „Šaltinis” plačiai komentuoja jo charakterio pliusus ir minusus bei talentus, kuriais jis nepasinaudoja. Anksčiau redagavo „Keleivį”, kai buvo uždarytas, su Gintaru Karosu atidarė nacionalinių suvenyrų firmą. Atlyginimo gauna 1200 dol. Gyvena pas tėvus (nurodytas adresas), jam užtenka pinigų aplankyti SSRS. Seniai kalba apie kelionę į SSRS, bet vis nesiryžta, šaltinis mano, kad dėl savo neorganizuotumo. Drunga ir jo šeima aprašyti gana plačiai ir išsamiai. Ši asmenybė, matyt, juos domino.

Algirdas Pužauskas pristatomas kaip geras žurnalistas.

Nors kitų bendradarbių, kurie važiuoja į SSRS, atžvilgiu yra tolerantiškas, vykti į Lietuvą neketina. Pristatyta jo šeima, apie kurią jis pažįstamiems nesigiria, nors yra lengvai bendraujantis.

Pristatyta ir ateitininkė Aušra Liulevičienė, kuri rengia kultūros priedą ir pakeitė Bradūną, kai jis išėjo į pensiją, bei jos šeima. Ji domisi sovietinės Lietuvos kultūra.

Irena Regienė veda skautų puslapį, vyras Algis Regis, turi 3 sūnus, kurie lietuviška veikla nesidomi. Regiai nusiteikę antitarybiškai, vykti į Lietuvą nenusiteikę.

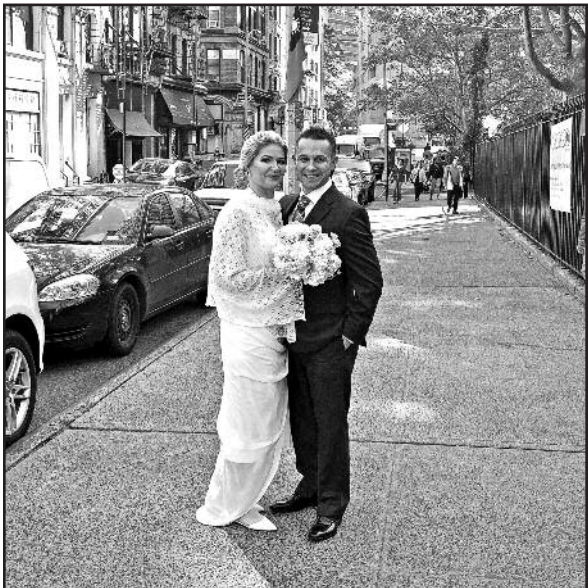
Visų aprašytųjų paprastai nurodoma gyvenamoji vieta, bent apytikrė, ar turi vaikų, ar vaikai kalba lietuviškai, kokias šeimas yra sukūrę – lietuviškas ar mišrias su amerikiečiais.

Taip pat išsamiai pristatyti ne redakcijos darbuotojai, bendradarbiai – kur gimęs, kur mokėsi, vaikai, buitis, šeima, požiūris į sovietinę Lietuvą, gyvenamoji vieta, pvz., Alfonsas Nakas – jo sūnūs (kas ką vedęs) ir jų šeimos (Viktoras baigia rašyti disertaciją apie Antaną Sniečkę). Bronius Juodelis yra keletą kartų vykęs į Lietuvą, bet savo kontaktų Lietuvoje neafišuoja; Jurgis Janušaitis – Žurnalistų sąjungos pirmininkas, turi vasarvietę Floridoje, lankėsi Lietuvoje, dukterys ištekėjusios už lietuvių; Linas Rimkus – parašęs daktarinę disertaciją dirbo „Drauge”, 1983 m. priimtas į „Amerikos balsą”. Ketina antrą kartą aplankyti tarybinę Lietuvą; Bronius Nainys, Juozas Laučka, Liūda Rugienienė... Jonas Adomavičius – ekscentrikas, priešiškas nusiteikęs sovietinės Lietuvos atžvilgiu, nevedęs; Stasė Semėnienė – veda moterų skyrių, nepritaria emigrantų kontaktams su Sovietine Lietuva; Juozas Plačas – priešiškas nusistatęs sovietinės Lietuvos atžvilgiu ir kt.

Bus daugiau

TELKINIAI

Svarbiausia D. Pavasario gyvenime: sportas ir lietuviybė

Deivio ir Sandros vestuvės.

Su Šarūnu Marčiulioniu (v.) ir Laurynu R. Misevičiumi.

Su gerbiamu prezidentu Valdu Adamkumi.

Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos Rytų apygardos pirmininką Deivį Pavasarį kalbina Arūnė Jonikaitė.

Atkelta iš 1 psl.

Pradėkime nuo banalaus, tačiau, manau, visiems rūpimo klausimo – kas Jus ir kodėl pastūmėjo vykti gyventi taip toli – net į pačią Ameriką?

Tiesą pasakius, ir sapnuote nesapnavau, kad atsidursiu Amerikoje. Nors nuo pat vaikystės turėjau mažytę svajonę kada nors aplankyti ir pažinti „svajonių ir didelių galimybių kraštą“, bet kas galėjo pagalvoti, kad pažintis su JAV išsirutulios į pastovų gyvenimą New Yorke, besitęsiantį jau šešiolikti metai! Tuomet buvau ką tik baigęs studijas Kūno kultūros akademijoje (dabartinis Lietuvos sporto universitetas), buvau darbo ir tolesnės veiklos paieškose, o kai atsivėrė galimybė išvykti kitapus Atlanto, ilgai nedvejodavau, gavau palaiminimą iš tėvų, ir pirmyn!

Kokia veikla užsiimate New Yorke?

Esu didžiausios federalinės organizacijos JAV darbuotojas... na, o jei paprasčiau – tai jau gerą dešimtmetį dirbu valstybiniame Jungtinių Amerikos Valstijų pašte.

Kas pastūmėjo į aktyvią veiklą Šiaurės Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo sąjungoje (ŠALFASS)?

Apie ŠALFASS ir išeivijos sportą turėjau šiek tiek žinių, kai dar gyvenau Lietuvoje. Studijuojant Kūno kultūros akademijoje vieno mano kursinio darbo tema buvo „Stalo tenisas lietuvių išeivijoje ir Pasaulio lietuvių sporto žaidynių (PLSŽ) reikšmė“. Bet įdomiausia yra tai, kad kaip tik tuo metu Lietuvoje vyko VI PLSŽ, kuriose pats dalyvavau stalo teniso varžybose bei iškovojuau ne vieną apdovanojimą, tik dar ne kaip užsienio lietuvis, o kaip lietuvis – sporto mėgėjas, gyvenantis Lietuvoje. Niekas tada dar nė negalėjo pagalvoti, kad už kelerių metų Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse atstovausiu jau ne gimtajai Lietuvai, o JAV ir ŠALFASS ir vėl kovosiu dėl aukščiausių apdovanojimų, tik šį kartą už New Yorko LAK. Na, o pagrindinis „kaltininkas“, įtraukęs mane dalyvauti ŠALFASS veikloje jau persikėlus gyventi į JAV, yra dabartinis ir ilgametis šios organizacijos pirmininkas, nuo praėjusių metų vasaros ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos narys, Sporto reikalų komisijos vadovas Laurynas R. Misevičius. Gyvenime nesu sutikęs didesnio Lietuvos patrioto ir lietuviybės puoselėtojo nei Laurynas!

Kiek metų jau esate ŠALFASS narys? Kokia buvo pati pradžia?

ŠALFASS narys esu jau daugiau kaip dešimt metų. Na, o jeigu tiksliau – tai ir visus trylika. Pati pradžia – nuo pažinties su Laurynu per vieno mūsų bendro draugo universiteto diplomo įteikimo ceremoniją Connecticuto valstijoje. Laurynas jau tada buvo aktyvus ŠALFASS valdybos ir JAV Lietuvių Bendruomenės Connecticute bei Krašto valdybos narys. Jis drauge su tuometine kolege Sigita Šimku-

viene-Rosen JAV LB Krašto valdyboje visai neseniai buvo atkūrę Connecticuto valstijos lietuvių sporto klubą ir Laurynas tapęs jo vadovu. Sužinojęs, kad esu neabejingas sportui, jis 2006 m. pakvietė mane kartu važiuoti į Čikagą dalyvauti 56-osiose ŠALFASS sporto žaidynėse. Aš mielai priėmiau jo kvietimą ir sėkmingai pasirodžiau žaidynių stalo teniso turnyre bei iškovojuau asmeninių, vyrų bei mišrių dvejetų varžybų nugalėtojo vardus. Tokia buvo mano, sakyčiau, gal ne pirmoji pažintis, bet tikrai pirmoji gyva akistata su ŠALFASS organizacija jau pačioje Šiaurės Amerikoje.

Kas paskatino prisidėti prie ŠALFASS sporto turnyro rengimo? Kokia yra šių žaidynių istorija?

ŠALFASS – tai organizacija su ilga ir turtinga istorija. Šiomet jau vyko 69-osios žaidynės. Na, o jei žvelgiant į praeitį – šios organizacijos ištakos siekia net 1947 m. ir pokarinę Vokietiją. Pabandysiu labai neišsiplečiant apžvelgti ŠALFASS žaidynių istoriją. Neišvengiamai artėjant sovietų okupacijai, 1944 m., dešimtys tūkstančių Lietuvos piliečių, tarp jų ir daug jaunimo, paliko gimtąjį kraštą. Taigi 1945 m., pasibaigus karui, Vakarų Vokietijoje susibūrė didžiulis lietuvių būrys. Šie karo pabėgėliai karą laimėjusių sąjungininkų buvo apgyvendinti stovyklose, ir jų var-

m. suaktyvėjus lietuvių persikėlimui iš laikinojo prieglobsčio Vokietijoje į tolimesnius kraštus, FASK įgalioto aktyvų narį Valdą Adamkavičių (J. E. Prezidentas Valdas Adamkus), kuris kaip tik ruošėsi išvykti naujam gyvenimui į JAV, pabandyti pratęsti šios lietuviškos sporto organizacijos veiklą naujoje emigracijoje kitapus Atlanto. Iš pat pradžių didelio entuziazmo tarp Amerikos lietuvių nebuvo sulaukta, daugelis buvo užsiėmę išikūrimu naujame krašte... kai beveik netikėtai 1951 m. spalio 27–28 d. naujai išikūrusio lietuvių sporto klubo „Vytis“ iniciatyva Toronte buvo suorganizuota sporto šventė, tuo metu pavadinta I Kanados ir JAV lietuvių olimpiada. Olimpados metu buvo varžomasi krepšinio, tinklinio ir stalo teniso rungtyse. Visai netrukus, 1952 m., buvo sušauktas pirmasis JAV ir Kanados naujai susikūrusių sporto klubų atstovų suvažiavimas Čikagoje. Ten ir buvo išrinktas pirmasis Vyriausiasis FASK Šiaurės Amerikoje. 1965 m. FASK buvo pervadintas į ŠALFASS... o toliau, kaip sakoma, viskas gula į pageltusius istorijos puslapius. Kitamet jau organizuosime jubiliejinės, 70-ąsias, ŠALFASS žaidynes Čikagoje, kviečiame visus dalyvauti!

Žinome, kad ne pirmi metai pats dalyvaujate ŠALFASS sporto žaidynėse. Šiomet dalyvavote stalo teniso turnyre ir

D. Pavasaris – ant aukščiausios apdovanojimo pakylės. PLSŽ 2017.

Asmeninio albumo nuotraukos

ganas gyvenimas tęsėsi iki pat 1949 m., kuomet buvo pradėtas masinis jų perkėlimas į užjūrius, tokius kaip JAV, Australija, Anglija, Kanada... Stovyklinio gyvenimo metu lietuviai užsiėmė bendruomenine, kultūrine ir sportine veikla. Vakarų Vokietijoje labai greitai buvo įsteigta beveik 30 sporto klubų, kurių veiklą koordinuoti atstovų suvažiavime 1947 m. lapkričio 29 d. Augsburgio mieste buvo išrinktas Vyriausiasis fizinio auklėjimo ir sporto komitetas, sutrumpintai vadinamas – FASK. Šį komitetą tvirtai galime laikyti ŠALFASS pirmtaku. 1949

jame užėmėte prizines vietas. Kodėl būtent stalo tenisas?

Viskas prasidėjo dar vaikystėje. Mano tėvukas buvo aistringas sporto mėgėjas, o aš buvau aktyvus berniukas, tad jis ir pasirūpino, kad nelikčiau abejingas sportui. Mokiausi Kauno 4-ojoje vidurinėje mokykloje (dabartinė S. Dariaus ir S. Girėno gimnazija), specializuotoje gimnastikos sporto klasėje. Patiko ir kitos sporto šakos – futbolas, krepšinis, kovinis sportas – bet vis dėlto stalo tenisas nugalėjo. Tuomet mano, kaip jaunojo stalo tenisininko, karjera klostėsi gana sėkmingai, ne kartą tapau Lietuvos įvairaus jau-

Joninių šventės dalyviai.

Joninės Brighton Parke

*Buvo naktys Šv. Jono,
Laužai degė paupy.
Buvo linksma ir malonu
Pirmą meilę prisimint.*

Birželio 23 d. Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos nariai šventė Jonines

ir kartu paminėjo praėjusią Tėvo dieną. Šią šventę organizavo JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) Brighton Parko apylinkė su pirmininku Viktoru Kelmeliu.

Šventės dalyviai buvo pasitikti pagal lietuviškas Joninių tradicijas, dainomis bei šokiais, kuriuos atliko Lo-

Vilija Vakarytė (d.) apdovanoja paparčio žiedą atradusias Gintą Juodišius ir Ireną Bratko.

reta Kalec ir Irena Bratko kartu su muziku Algimantu Barniškiu. Surinkusiuosius pasveikino Baltijos jūros šaulių kuopos vadė Regina Butkus. Nijolė Subatienė ir Vilija Vakarytė padėklavo savo sukurtas eiles apie Jonines ir pakvietė susirinkusiuosius ieškoti paparčio žiedo. Jį radusioms Gintai Juodišius ir Irenai Bratko teko garbė vesti polką su ragučiais! Jos linksmiai šoko, kviesdamos visus prie jų prisijungti.

Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos choro narės dainavo lietuviškas dainas – buvo linksma ir smagu. Viktoras Kelmelis ir Joana Drūtytė pravedė turtingą laimėjimais loteriją. Šokiai bei žaidimai tęsėsi ilgai. Namo visi išvyko laimingi ir klausinėdami, kada vėl galėsime susitikti tokioje popietėje, organizuojamoje JAV LB Brighton Parko apylinkės valdybos.

Šeimininkės Kristina Palijanskienė (k.) ir Dalia Urbonienė visada sulaukia padėkų ir pagyrų. Ligitos Barniškienės nuotraukos

Baltijos jūros šaulių kuopos vadė Regina Butkus sveikina susirinkusiuosius.

nučių-jaunių amžiaus grupių ir studentų čempionu bei prizininku, džiaugiuosi ir didžiuojuosi, kad pačiais pirmaisiais metais teko atstovauti ką tik atkurtai Nepriklausomai Lietuvai Europos jaunių-jaunučių čempionate. Tikriausiai labai jau užburiantis buvo tas mažojo stalo teniso kamuoliuko šokis, kad pakerėjo mane visam gyvenimui.

Ar išeivijos lietuviai aktyviai registruojasi ir dalyvauja ŠALFASS rengiamose sporto žaidynėse?

Lietuviai registruojasi ir dalyvauja, bet tikrai norėtųsi didesnio aktyvumo. Ypač kitose sporto šakose nei krepšinis, bėgimas ir stalo tenisas. Labai gaila, kad istoriškai buvusiose populiariose sporto šakose, tokiose kaip tinklinis, lengvoji atletika, plaukimas, šaudymas, futbolas, lauko tenisas ir šachmatai, nebesulaukiame pakankamo dėmesio... Tačiau galime pasidžiaugti, kad slidinėjimas išlieka populiariausia žiemos sporto šaka tarp Šiaurės Amerikos lietuvių! Pastaruoju metu labai populiarėja įvairūs bėgimai, štai ir birželio 9 d. vyko pirmą kartą surengtas Pasaulio lietuvių metams skirtas Kauno maratono nuotolinis renginys! Tai su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos sudėtyje tik pernai atsikūrusia Sporto reikalų komisija pritraukė beveik tūkstantį dalyvių 25-iose šalyse. Norėčiau pastebėti ir tai, kad vykstančių į PLSŽ Lietuvoje dalyvių skaičius iš JAV su kiekvieno-

mis žaidynėmis vis didėja! Paskutinėse, jubiliejinėse, X žaidynėse, vykusiose 2017 m. Kaune, turėjome rekordinį – 300 sportininkų iš Š. Amerikos būrį. Ne už kalnų 2021 m. ir XI PLSŽ, kurios vyks Druskininkuose. Tikėkimės, kad JAV delegacija ir artėjančiose Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse surinks gausiausią iš visų užsienio kraštų lietuvių sporto mėgėjų pulką!

Gal turite idėjų ką nors „patobulinti“ kitais metais vyksiančiose, jubiliejinėse, 70-osiose, ŠALFASS sporto žaidynėse?

Norėtųsi sulaukti daugiau jaunosios kartos atstovų. Pažvelgus į istoriją, 1947 m., Vokietijoje aktyviai besikuriant sporto klubams pabėgėlių stovyklose, vien tik Augsburgėje organizuotose jaunių stalo teniso žaidynėse dalyvavo 60 jaunųjų lietuvių sportininkų iš visų pabėgėlių stovyklų. Tuo metu Vokietijoje buvo galima priskaičiuoti iki keliasdešimt tūkstančių gyventi persikėlusius lietuvių, o juk dabartiniai mūsų diasporos skaičiai užsienyje gerokai didesni... Deja, tokia dalyvių gausa, išskyrus krepšinį, kasmetinėse ŠALFASS žaidynėse jau senokai pasigirti negalime. Bet reikia džiaugtis tuo, ką turime. Laikai pasikeitė. Jaunimas dabar turi ir, svarbiausia, gali iš daug ko rinktis, bet norėtųsi tikėti, kad sportas ir toliau burs tautiečius bei bus viena iš pamatinių vertybių, kuri padės išlaikyti lietuviybę ateities kartoms.

„Laisvės TV“ domina užsienio lietuvius

Po įtemptos ir turiningos pirmosios liepos savaitės pradžios Lietuvos pajūryje, penktadienį, liepos 5 d., Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovai rytą pradėjome vizitą pas Andrių Tapiną. Diskutavome su juo apie Laisvės TV, šiuolaikinės medijos iššūkius, neprognozuojamą jaunąją žiūrovą ir mums gana netikėtą, bet malonią žinią apie išaugusį lietuvių išeivijos vaidmenį, remiant šią laisvą ir nepriklausomą per „Youtube“ platformą laidas transliuojančią televiziją. Prisiminėme ir

2005 m. JAV nufilmuotą „Amerika nematytoji“, dalyvavimą LTV laidoje „Pinigų karta“, tarėmės dėl bendrų ateities laidų su įvairiomis pasaulio Lietuvių Bendruomenėmis. Po to išskubėjome į Kauną, kur laukė nemažiau svarbus susitikimas su Lietuvos sporto universiteto komercijos direktoriumi Žilvinu Stankevičiumi, su kuriuo aptarėme ambicingą „Ažuolyno“ parko plėtros projektą universiteto kaimynystėje.

Laurynas Misevičius

Lankantis „Laisvės TV“, pokalbis su A. Tapinu buvo įdomus ir informatyvus. L. Misevičiaus nuotraukos

LIETUVA – DIDESNĖ!

Laurynas Jonušauskas ir jo žmona, teisininkė Jolanta Kaminskaitė-Jonušauskienė – tai šeimyninis tandemas, atvėręs meno kolekcininkams kelius į profesionalaus meno pažinimą. Asmeninio albumo nuotraukos

Nuo diplomato – iki meno kuratoriaus

RASA KAZLAS

Humanitarinių mokslų daktaras, daugiau nei keturiolika metų praleidęs diplomatinėje tarnyboje **Laurynas Jonušauskas** Prancūzijos Grenoblio Aukštojoje verslo mokykloje įgijo verslo magistro laipsnį, o vėliau meno finansų studijas pratesė Sotheby's Meno institute. Šiuo metu lietuvis yra vienas garsesnių lektorių apie meno rinką, o jo įsteigta galerija **Arty Cube** skirta tikriems meno gurmanams, ieškantiems ne tik meninės, bet ir finansinės vertės.

Jūsų biografija labai marga. Pradėjote savo kelią nuo profesionalios krepšinio aikštelės ir studijų Kūno kultūros institute, vėliau pasukote į humanitariką, siekėte akademinių aukštumų. Po to – diplomatinė misija Briuselyje. Kas lėmė tokį įvairiapusį Jūsų domėjimąsi skirtingomis sritimis?

Pagrindas gyvenimo keliui buvo paklotas šeimoje. Mano tėveliai menininkai, todėl jų aplinka, lankymasis parodose, buvimas tarp meno knygų paliko manyje pėdsaką. Jo ryškumą suvokiau tik po daugelio metų. Šalia dar buvo krepšinis. Tėtis kieme man ir jaunesniam broliui įrėngė mažą krepšinio aikštelę. Esu pakankamai azartiškas, tad aikštelė buvo „įdarbinta“ vasarą ir žiemą. Kamuolį į krepšį mėtydavau ir prie minusinės temperatūros, ir jau sutemus, kol visai nebesimatydavo krepšinio lanko. Keturiolikos metų iš kiemo krepšinio aikštelės perėjau „Žalgirio“ jaunučių komandą, po to pakvietė į „Žalgirio“ meistrų dublerių komandą. Nors per mano penkiasdešimties metų gyvenimą krepšinis oficialiai užėmė tik penkerius metus, tai buvo labai ryškus laikotarpis.

Nors ir rimtas, užėmęs beveik visą dienos dieną pomėgis vėliau natūraliai atitraukė ir užleido vietą troškimui mokytis. Man buvo beveik dvidešimt metų, kai atsikūrė Vytauto Didžiojo universitetas, ir su pirmąja studentijos banga pradėjau lankyti pasikaitas kaip laisvas klausytojas. Po kurio laiko įstoja į Vilniaus universitetą studijuoti istorijos. Diplomatinės istorija, ypač egzilinė, buvo neatskleistas laikotarpis. Į Lietuvą gyventi grįžo buvęs diplomatinės šefas Stasys Antanas Bačkis. Gavau pasiūlymą būti jo referentu – padėti užfiksuoti buvusios mūsų egzilinės diplomatinės vadovo atsiminimus.

Darbas su S. A. Bačkiu truko daugiau nei ketverius metus. Jaunam, besiformuojančiam ir savo profesinio kelio ieškančiam studentui bendravimas su didžiule gyvenimo ir diplomatinę patirtį turinčiu

šviesiu žmogumi buvo neįkainojama vertybė. Natūralu, kad diplomatinės istorijos tyrimai tapo ir mano mokslinė kryptimi. S. A. Bačkio, ambasadorių Kazio Lozoraičio ir Vytauto Dambros, Stasio Lozoraičio jaunesniojo žmonos Danielos geranoriškumo dėka turėjau puikias galimybes susipažinti su egzilinio laikotarpio diplomatinės dokumentais, pajusti kaip mūsų nepriklausomos Lietuvos diplomatai visą sovietmetį nešė nepriklausomos Lietuvos vėliavą, nuolatos kėlė okupuotos Lietuvos klausimą. Kelerius metus trukę tyrimai buvo vainikuoti disertacija ir knyga „Likimo vedami“. Tai tarsi mano maža padėka likimo suteiktai galimybei prisiliesti prie garbingo ir pilno iššūkių mūsų istorinio laikotarpio.

Domėjimasis diplomatinės istorija suformavo siekį ir pačiam tapti mūsų diplomatinės tarnybos dalimi. Tie daugiau nei keturiolika metų – didžiulės atsakomybės ir ypatingos patirties laikotarpis. Vien ką reiškia jaunam diplomatui asistuoti į Lietuvą atvykusiam tuometiniam Čekijos prezidentui Václav Havel ir paspausti jam ranką!

Sakyčiau, tarsi ėmėte ir visą savo pradėtą akademi-

Lauryno Jonušausko Arty Cube galerija – jauki oazė tikriems meno gurmanams Vilniaus senamiestyje.

nę veiklą „nukirtote“, pasirinkote su diplomatija ir istorija nieko bendro neturintį užsiėmimą – atidarėte meno galeriją. Nuo šiol visuomenėje esate žinomas kaip meno kolekcininkas ir įtaigus meno žinovas.

Gyvenimo sprendimai ir posūkiai vienaip ar kitaip sietini su aplinka, tiek išorine, tiek paties vidiniu pasauliu. Gal ir atrodo, kad tai radikalų, tačiau etapai praeityje, dabarties kelias ir galimi ateities iššūkiai vienaip ar kitaip yra ir bus mano pasirinkimas, neįmanant į konfliktą su pačiu savimi. Menas su manimi buvo nuo vaikystės – jis niekada nebuvo „už kalnų“, visada šalia. Juk augau menininkų šeimoje, supamas kalbų, vaizdų apie jį ir meno knygų. Jei anksčiau santykis su menu buvo ramesnis, pasyvesnis, tai dabar, jau dešimt metų, išgyvenu audringą romantinę sąjungą. Nėra išsiskyrimo dienų. Nors savyje ir turėjau sugulusius estetinius meno matymo kodus, visgi reikėjo auginti žinių ir meno rinkos suvokimo bagažą. Pradėjau domėtis kaip funkcionuoja meno rinka. Pradžioje į akiratį pateko mano tėvėlių kartos menininkai, po to išsiplėčiau į XX a. pirmąją pusę. Taip atsirado mūsų modernizmo klasikai, po to litvakai, per juos atradau Paryžių, iš ten impresionizmas, modernizmas. Dabar jau keletą metų vis drąsiau jaučiuosi ir šiuolaikinio meno aplinkoje, panašu, kad ir jį prisijaukinau.

Santykis su menu yra labai subjektyvus dalykas, individualizuotas, tačiau bet kuriuo atveju negali vadovautis vien „patinka“, „nepatinka“ kriterijais; reikia plačių ir gilių žinių, argumentacijos ir racionalumo. Todėl ir paskaitose menu besidomintiems sakau, kad pirmas santykis su menu yra emocinis, o kad tai nebūtų paviršinis santykis, reikia estetiškai savo vidinį pasaulį turtinti ir plėsti. Gana ilgą laiką mano darbinė aplinka buvo labai kompaktiška – kompiuteris ir telefonas, tačiau trauka galerijai buvo visada. Pasitaikius progai priėmiau tai kaip neišvengiamą iššūkį, kuris leidžia dar giliau ir plačiau išplėsti savo profesinę veiklą.

Ar diplomatinė patirtis Jums padeda meno galerininko veikloje?

Nebūtų paprasta suvokti, koks būčiau dabar meno aplinkos žmogus, jei nebūčiau turėjęs diplomatinės, akademinės patirties ar augęs ne menininkų šeimoje. Kiekviena įgyta patirtis visuomet praturtina. Žinios, preciziškumas, jautrumas detalėms – svarbūs aspektai tiek diplomatinėje tarnyboje, tiek meno veikloje.

Jūsų naujos veiklos *credo* – kiekvienas yra menininkas. Ar tikrai kiekvienas yra menininkas, ar vis dėlto yra išimčių?

Man menininkas yra ne tik būsena, bet ir konkreti profesija. Tai darbas, kaip ir visi kiti. Kiek įdedi į savo veiklą darbo, toks ir esi. Patiko kažkur girdėta mintis, kad mūzos apsilanko dirbant. Todėl man menininkas yra savo amato atstovas. O jei kalbame tik apie menišką sielą, būsena, tai greičiausiai taip, tokiais galime būti visi. Čia jau platūs horizontai.

Jūsų galerija Arty Cube yra investavimo į meną patarėjas bei saugaus kūrinių įsigijimo garantas. Garantais,

kuris padeda originalą atskirti nuo plagiato? Ar sukuria kažkokius kitokius saugiklius šiame meno versle?

Meno rinka – tai daugiau nei 63 mlrd. JAV dolerių. Tai didelė rinka, kurioje nesąžiningumas, melas ar tiesiog neišmanymas yra taip pat sutinkamas. Yra pakankamai vartotojų, kurie savo santykį su menu priima tik emociškai – be žinių ar kritiško požiūrio. Kai ateina laikas parduoti kūrinį, tada iškyla daugybė su autentiškumu susijusių klausimų. Kad nebūtų problemų parduodant, reikia gerai žinoti ką perki. Kūrinio istorija, autentiškumą patvirtinantis dokumentai – tai kertiniai dalykai, kurie gali signalizuoti ar prieš jus yra originalus kūrinys, ar tik pretenzija. Komplikuočiausia būna, kai matai vieną ar kitą kūrinį, priskirtiną konkrečiam menininkui, o kūrinys neturi nei ekspertizės, nei savo istorijos. Tuomet autentiškumo įrodymo kelias yra ilgas, reikalaujantis daug laiko, žinių sąnaudų ir finansinių išlaidų. *Arty Cube* galerija ir yra tas filtras, kuris stengiasi apsaugoti meno gerbėją nuo plagiatų ir galimų finansinių nuostolių. Kita, ne mažiau svarbi, *Arty Cube* misija – padėti pasirinkti meno kūrinius, kurie turėtų emocinę, estetinę vertę, o pardavimo atveju ateityje duotų ir finansinės naudos.

Gal galite pasakyti, su kokiais meno padirbiniais, plagavimo atvejais dažniausiai šioje naudos ieškojimo epochoje susiduria meno kolekcininkai?

Jei kalbame apie meno kūrinių, kurie jau tapę istorijos dalimi, įsigijimus, tai galime papulti į minų lauką, kuriame nepatyrę meno gerbėjai yra labai laukiami. Pakankamai daug yra **online** meno aukcionų svetainių, kur parduodami garsiausiems menininkams priskirtini kūriniai, tačiau jie neturi jokių autentiškumą įrodančių dokumentų, provenansas (meno kūrinio originalumą kūrinio kilmę patvirtinantis dokumentas, kūrinio būklės įvertinimo pažyma – aut. past.) nežinomas, todėl visa atsakomybė yra perkeliama būsimam pirkėjui. Čia ir yra nepatyrusių meno vartotojų gaudyklės. Vien aukcionuose parduodamų menininkų, tarkim tokių kaip Aivazovskis, Chagall, Dali ar Picasso darbų yra daugiau nei jie patys sukūrė per gyvenimą. Paklausių menininkų kūryba padirbinėjama. Tam naudojami tokie techniniai kūrinio atlikimo sprendimai, kad kartais ir ekspertams būna pakankamai sunku atskirti plagiatą nuo originalo.

Kokia meno kryptis Jus labiausiai žavi ir kokie meno kūrėjai yra Jūsų mėgstamiausi?

Mano mėgstamų menininkų laukas yra gana platus. Jei nuo vaikystės mane labai žavėdavo siurrealizmas, tai šiandieną domėjimosi laukas kur kas labiau išsiplėtė. Esu vieno didžiausių visų laikų iš Lietuvos kilusio menininko, stovėjusių prie kubizmo ištakų Jacques Lipchitz gerbėjas. Sąrašą galėčiau tęsti tokiomis pavardėmis kaip Anselm Kiefer, Jean Michel Basquiat, Oleg Tselkov, Kusama, Alberto Giacometti, Alex Kanevsky... Sunku apsiriboti keliomis pavardėmis. Didelį įspūdį padarė Egon Shielle retrospektyvinė paroda Paryžiuje. Meistrystė, gilumas ir žaismas, provokacija, ekspresija – pamatiniai dalykai, kurie visų pirmą patraukia mano akį žiūrint į meno kūrinį. Ir pirmos dvi sekundės akistatoje su kūrinium, užplūdusi emocija, paveikumas ir pasako, ar noriu prie kūrinio pastovėti ilgiau, ar tik statistiškai užfiksuoju jį.

Svajonė. Kokio šiuolaikinio lietuvių ar užsienio lietuvių menininko parodą norėtumėte surengti savo galerijoje?

Siekianti praplėsti meno pasaulio pažinimą labai norėčiau, esant galimybei ir pasitaikius progai, pristatyti Lietuvoje Lipchitz, Chagall ir Kusama kūrybą. J. Lipchitz – garsiausias iš Lietuvos kilęs menininkas pasaulyje. M. K. Čiurlionis žinomumo prasme yra kur kas lokalesnė meno figūra, nei kubizmo pamatus skulptūroje klojęs J. Lipchitz. Lietuvoje mes jį žinome gana fragmentiškai, neturime jo kūrinių, kurie yra didžiausiuose pasaulio muziejuose ir kolekcijose. Dar nėra vėlu rinkti jo kūrybinį palikimą, nes antrinėje rinkoje dar galima surasti įdomių kūrinių. Vilniaus piešimo mokykloje mokėsis Marc Chagall, manau, taip pat yra vertas išskirtinio pristatymo Lietuvoje. Yayoi Kusama yra mano viena mėgiamiausių menininkių. Jos įtaigi, spalvinga taškinė kūryba paveikė pasaulį, tai pajutau ir pats. Šiuo metu ji ypatingai paklausi, nėra lengva surasti jos kūrinių rinkoje. Gal tai ir liks svajonėse, nors – ką gali žinoti, juk kartais svajonės pildosios...

Lietuvos himnas sklido ir per visą Ameriką

Washington, DC. Iš širdies gelmių su lietuviais ir Lietuvos draugais Karaliaus Mindaugo Karūnavimo dienos proga, prisijungdami prie tautiečių visame pasaulyje, giedojome „Tautišką giesmę“ prie vieno svarbiausių Jungtinių Valstijų laisvės ir demokratijos simbolių – Kapitolijs pastato. Ambasados nuotr.

Michiana, MI. Lietuvių klubo „Nemunas“ nariai gieda Lietuvos himną. Iš k.: Vince Matonis, Di Matonis, Linas Matonis, Vilija Kerelis, Jadvyga Mockaitis, Jurgis Augius, Giedrė Petraitis, Rita Bezdicek ir Jūratė Augius. Rita Bezdicek nuotr.

Beverly Shores, IN. Gera pasijausti Lietuvos dalimi, susirinkus Beverly Shores, „Lituanica“ parke ir prisijungus prie šimtų tūkstančių lietuvių, skraidinančių aplink pasaulį „Tautišką giesmę“ Rūtos Sidabrienės nuotr.

Yale profesorius Kaune domėjosi savo šaknimis

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Turbūt vargiai rastume išsilavinusį žmogų, kuris nebūtų girdėjęs Yale universiteto vardo. Jungtinių Amerikos Valstijų New Haven mieste Connecticut valstijoje įsikūręs universitetas yra trečioji pagal senumą aukštoji mokykla Amerikoje, įkurta 1701 m. ir turi daugiau kaip 13 tūkstančių studentų. 123 pasaulio šalių studentai mokėsi Yale, tarp jų buvo 61 Nobelio premijos laureatas, 5 JAV prezidentai, bent 31 milijonierius.

Parodoje – Soloveičikų giminės istorija

Nuo 2013 m. liepos šio universiteto prezidentas (rektorius) yra 61-erių metų Peter Salovey, kuris neseniai viešėjo Lietuvoje. Čia Vytauto Didžiojo universitete (VDU) Kaune jam buvo įteiktos VDU Garbės daktaro regalias. Jas profesorius, psichologas, Yale universitete dirbantis jau daugiau nei tris dešimtmečius gavo už pasiekimus emocinio intelekto tyrimų srityje ir Yale universiteto pastangas skleisti bei palaikyti laisvųjų menų (lot. *artes liberales*) ir mokslo idėjas, prisidėjusias ir prie Vytauto Didžiojo universiteto, šiais metais žyminio atkūrimo 30-metį, raidos.

Apsilankymas Kaune Yale universiteto prezidentui prasidėjo nuo vizito į Valdo Adamkaus biblioteką-muziejų, kur lydimas prezidento V. Adamkaus ir VDU rektoriaus Juozo Augučio aukštas svečias apžiūrėjo parodą, skirtą Kauno Soloveičikų giminės istorijai. Iš šios garsios giminės kildinamas ir profesorius P. Salovey.

Soloveičikai – sena, garbinga ir įtakinga rabinų, Toros studijuotojų ir Talmudo aiškintojų dinastija, kurios šaknys Lietuvoje siekia XVIII a. pradžią. Soloveičikai yra Jeruzalės Šventykloje giedojusių šventikų levitų palikuonys, o jų pavardė kildinama iš slavų kalbos žodžio соловей – lakštingala.

Kauno Soloveičikų giminė yra garsių Valažino ir Brastos rabinų dinastijų protėviai. Šios giminės nariai Kaune, Raseiniuose bei kituose Lietuvos miestuose keletą šimtmečių prisidėjo prie sinagogų ir ješivų kūrimo, organizavo kahalo gyvenimą, kūrė verslus, mokyklas, aktyviai dalyvavo visuomeninėje ir labdaros veikoje. Soloveičikų giminė garsėja rabinais ir yra aktyvūs Vilniaus Gaono (1720–1797) mokymo sekėjai, tradicinio ortodoksinio judaizmo šalininkai ir chasidizmo priešininkai.

Paliko betarpiškai bendraujančio žmogaus įspūdį

Naujosios parodos, kuri V. Adamkaus bibliotekoje-muziejuje veiks iki rugsėjo projekto vadovė – VDU Tarptautinių ryšių prorektorė prof. Ineta Dabašinskienė, o jos sudarytoja – dr. Vilma Gradinskaitė. Išleistas ir parodos katalogas, kuriame pristatoma šios giminės istorija, pateikiama daug įdomių faktų, dokumentų, istorinių nuotraukų.

„Sužinoję apie tokio garbingo svečio apsilankymą, gerokai jaudinomės, bet profesorius paliko labai paprasto, šilto ir maloniai bei betarpiškai bendraujančio žmogaus įspūdį. Paroda jis labai domėjosi, gyvai komentavo jos stenduose pateiktą medžiagą. Daugelis faktų apie jo protėvius P. Salovey buvo žinomi, kai kurią stendų medžiagą jis

net papildė savo komentarais”, – „Draugo” korespondentui pasakojo prezidento V. Adamkaus bibliotekos-muziejaus direktorius Arūnas Antanaitis.

Pasak jo, profesorius gyvai bendravo ir su pačiu V. Adamkumi, kuris pasidalino savo išpūdžiais apie apsilankymą Yale universitete praėjusį dešimtmetį.

„Vos garbingiems svečiams išėjus iš mūsų ir nuskubėjus į garbės daktaro vardo suteikimo iškilmes VDU, į mūsų muziejų užsuko iš Amerikos atvykę keli jauni lietuviai. Kai jiems pasakiau, kad pas mus tik ką buvo Yale universiteto prezidentas, tai jaunimui paliko milžinišką įspūdį”, – prisiminė A. Antanaitis.

Įteiktos VDU Garbės daktaro regalias

„Man didelė garbė priimti Garbės daktaro laipsnį Vytauto Didžiojo universitete, viename iš didžiausių laisvųjų menų studijų ir mokslo centrų Rytų Europoje. Ši kelionė man ypatinga ir dėl dar vienos priežasties – daugelis mano šeimos kartų nuo XVIII a. ir dar seniau gyveno, dirbo ir mokėsi Lietuvoje”, – iškilmių metu universitetui už įvertinimą dėkojo P. Salovey.

Profesoriaus teigimu, apsilankymas jam svarbus ir dėl galimybės stiprinti universitetų ryšius. „Vienas iš Yale universiteto tikslų – bendradarbiauti su tarptautiniais partneriais siekiant spręsti pasaulio iššūkius ir parengti studentus sparčiai kintančiam pasauliui. Šis vizitas man yra puiki proga su Lietuvos akademine bendruomene aptarti universitetų vaidmenį generuojant transformuojančias idėjas, skatinant socialinį mobilumą, stiprinant ekonomikas ir telkiant geriausius protus peržengiant kultūrų, valstybių sienas, politinius ir socioekonominis skirtumus”, – sakė Yale universiteto prezidentas.

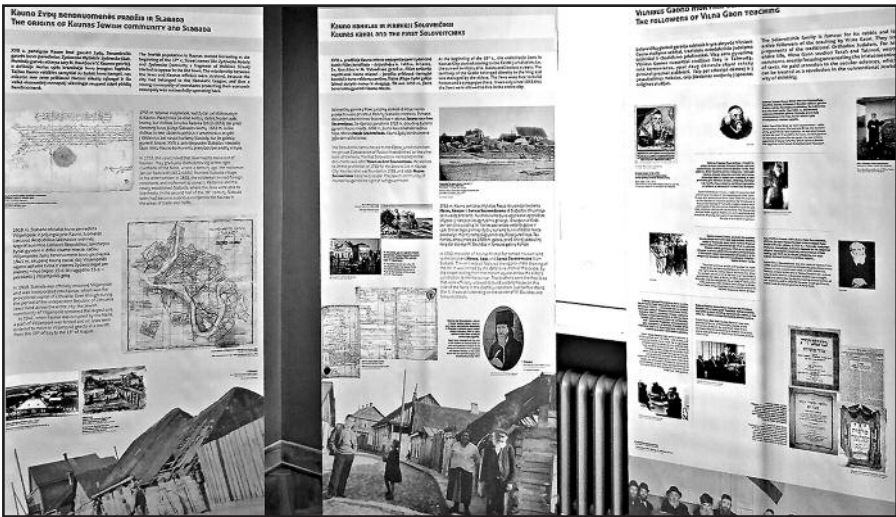
Sveikindamas naująjį VDU Garbės daktarą, universiteto rektorius prof. Juozas Augutis pasidžiaugė, kad universitetas į savo bendruomenės gretas svečią priima minėdamas 30-ąsias atkūrimo metines – anot jo, tai simboliška, turint omenyje tiek paties P. Salovey, tiek ir Yale universiteto nuopelnus.

„Visų pirma, norime pasveikinti profesorių asmeniškai – kaip iškilių socialinių mokslų ekspertą, prisidėjusį prie novatoriškų tyrimų, kurie iš esmės pakeitė mūsų suvokimą apie tai, kaip veikia svarbūs psichologiniai procesai. Šiuo įvertinimu taip pat išreiškiame ir savo padėką už modelį, kuriuo vadovavomės atverdami naują ir, galima sakyti, išlaisvinantį kelią švietimui Lietuvoje”, – VDU istoriją priminė rektorius.

Pirmasis susitikimas Singapūre

1989-aisiais atkuriant Vytauto Didžiojo universitetą buvo remiamasi JAV universitetų, ypač Harvard ir Yale studijų modeliu, kurio pagrindą sudarė *artes liberales* principai: galimybė laisvai rinktis studijų dalykus, betarpiškai bendrauti su dėstytoju, skatinti kritiškai mąstyti. P. Salovey pažymėjo, jog šie ir kiti laisvųjų menų principai – tai ateities universitetų pagrindas.

„Ateities universitetas yra toks, kuris, nepaisant technologijų pažangos, revoliucijų, pakeitusių mūsų mokymosi būdus, vis vien ugdo plataus išmanymo, labai metodišką intelektą, iš anksto nenurodydamas, kaip tas inte-

Parodos apie Soloveičikų šeimos istoriją stendai Prezidento V. Adamkaus bibliotekoje-muziejuje. A. Vaškevičiaus nuotr.

Parodoje apie Soloveičikų giminę prof. P. Salovey (k.) pasidalijo savo žiniomis su prezidentu V. Adamkumi ir VDU rektoriumi J. Augučiu.

Regalijų įteikimo akimirka – P. Salovey (d.) ir VDU rektorius J. Augutis.

lektas bus naudojamas. Tai yra laisvųjų menų išsilavinimo esmė”, – kalbėjo svečias iš JAV.

VDU tarptautinių ryšių prorektorės prof. Inetos Dabašinskienės teigimu, pirmasis susitikimas su P. Salovey įvyko dar 2015 m. Singapūre, kur VDU Yale universiteto prezidento kvietimu ji dalyvavo tarptautiniame liberalaus ugdymo simpoziume ir iškilmingame „Yale-NUS” koledžo miesteilio atidaryme. Jau tuomet profesorius sutiko būti VDU garbės daktaru.

„Universitetui šis įvykis yra didelė privilegija ir, žinoma, atsakomybė. Mūsų bendravimas su Yale universiteto prezidentu ir jo komanda tęsiasi jau ketverius metus. Taigi šios iškilmės yra nuoseklus ir ilgo darbo rezultatas, kuris, tikimės, įgaus ir dar platesnes bendradarbiavimo formas moksle, studijose ir *artes liberales* idėjų sklaidoje”, – sakė prorektorė.

Prof. P. Salovey laikomas emocinio intelekto tyrimų srities pradininku – jis yra vienas iš emocinio intelekto sistemos kūrėjų. Ši sistema remiasi principu, jog žmonės turi ne tik daugybę intelektinių gebėjimų, tačiau ir neišmatuojamą emocinių gebėjimų spektrą, kuris daro didelę įtaką mūsų mąstymui ir veiksmams. Analizuodamas emocijų kontrolę, samprotavimą ir kitas temas, profesorius parašė ir redagavo dešimtis knygų, kurios buvo išverstos į vienuolika kalbų, taip pat – šimtus straipsnių ir esė apie sąsajas tarp žmonių emocijų ir sveikatos.

Išsilavinimas – raktas į sėkmę

VDU pranešime pažymima, kad dirbdamas Yale universitete nuo 1986-ųjų P. Salovey įkūrė Sveikatos, emocijų ir elgsenos laboratoriją (vėliau – Emocinio intelekto centras), taip pat

P. Salovey padėkos kalba. Jono Petronio nuotr.

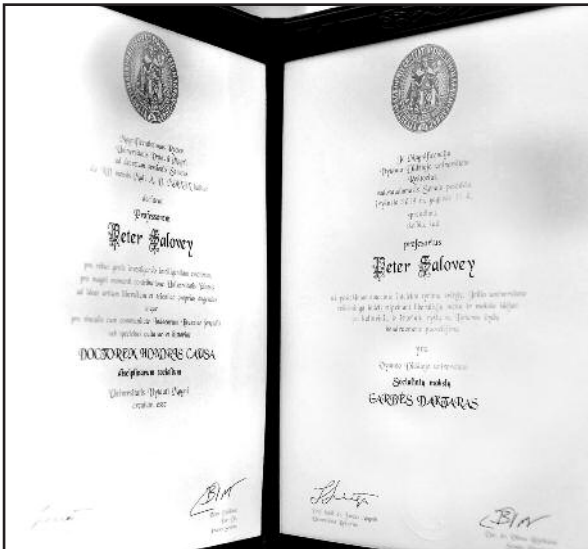
dalyvavo Tarpdisciplininių AIDS tyrimų centro, Vėžio prevencijos bei kontrolės tyrimų centro ir kitose veiklose. Jo moksliniai pasiekimai sulaukė aukščiausių įvertinimų, tarp jų – apdovanojimų iš JAV Nacionalinio vėžio instituto, Nacionalinio mokslo fondo ir kitų. Garbės apdovanojimus psichologui jau yra skyrę Harvard, Pretoria (P. Afrika), Sanchajaus Jiao Tong ir kiti universitetai.

Pasak lietuviškų šaknų turinčio garsaus mokslininko, šiandien visame pasaulyje žmonės nerimauja dėl savo ateities gerovės, karjeros, ekonominės padėties, todėl universitetai savo tyrimais ir kitomis veiklomis privalo parodyti, jog būtent išsilavinimas, platus dalykų išmanymas yra raktas į sėkmę – ypač dabar, pasauliui susiduriant su klimato kaitos, migracijos, nelygybės ir kitais iššūkiais.

„Keliaudamas po pasaulį, pastebėjau, jog didelės nežinomybės ir iššūkių laikais universitetus sieja pasitikėjimas laisvųjų menų išsilavinimo transformuojančia galia ir išpareigojimu tobulinti pasaulį pasitelkiant mokslą ir švietimą. Juk, kai kalbame apie pokyčius lemiančias technologijas, tokias kaip mobilieji telefonai, vakcinos, genų sekoskaita, GPS ir taip toliau – visi jie remiasi atradimais, padarytais universitetuose”, – kalbėjo Yale prezidentas.

Pasak naujojo VDU Garbės daktaro, universitetai yra tokių pasaulį keičiančių idėjų inkubatoriai, o jų svarba ateityje nemažės – priešingai, niekada anksčiau pasaulio universitetuose nesimokė tiek daug studentų, kiek dabar, ir jų skaičiai turėtų ir toliau augti tiek išsivysčiusiose, tiek besivystančiose šalyse.

Svečias iš JAV taip pat pareiškė norą įgyti patirties iš kolegų Vytauto Didžiojo universitete – apsiimti idėjomis, kaip universitetai gali suteikti tokį išsilavinimą, kuris leistų žmonėms būti labiau užtikrintais dėl savo ir pasaulio ateities, padėtų kovoti su įvairiais iššūkiais ir prisidėtų prie ekonominės, socialinės ir kitokios pasaulio gerovės kūrimo.

Naujojo VDU Garbės daktaro liudijimas.

V. Adamkus: Kaip valstybė mes einame teisinga linkme

„Dalis Grybauskaitės kadencija buvo banguojanti – padaryta gerų ir reikalingų darbų, bet buvo dalykų, kurių niekada nebūčiau leidęs”, – sako Prezidentas Valdas Adamkus. Besibaigiančią Prezidentės D. Grybauskaitės kadenciją su V. Adamkumi LRT radijo „60 minučių“ laidoje aptarė Simonas Bendžius. Siūlome sutrumpintą pokalbio variantą.

Prezidente, Jūs jau dešimt metų nesate šalies vadovas, tačiau dabar Jus kalbinu Jūsų darbo vietoje, Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijoje. Ką Jūs dirbate?

Pasakyti, kad viskas yra surašyta ir turime nustatytą programą, negalėčiau, tačiau kiekvieną dieną galima sulaukti staigmenų. Beveik visa darbo diena užsipildo. Kartais pagalvoji, ką, neįmanant pareigų, galima penkias dienas per savaitę veikti Prezidentūroje. Kiti turbūt net neįsivaizduoja, kad aš čia atvažiuoju.

Esu nusistatęs viena – kasdien Prezidentūroje praleisti keturias valandas, nuo 10 val. r. iki 2 val. p. p. Mano darbo diena yra įdomi, įvairiaspalvė, bet aš jokių būdu nesiskundžiu, o džiaugiuosi.

Reikia prisipažinti, kad tvarkos, kurią patys sau nusistatėme, pavyzdžiui, palaikyti ryšį su visuomene, bendrauti su ja, reaguoti į įvairius mūsų gyvenimo iššūkius, nepritrūksta. Visų išpareigojimų ir prašymų išpildyti negalime, nes ateina daug kvietimų iš provincijos dalyvauti vietiniuose susirinkimuose, iškilmėse ar sukaktuvėse, įvairiuose mokyklų renginiuose. Mes galime išpildyti vieną penktadalį visų kvietimų. Visą kitą stengiamės atlikti atsakydami sveikinimu arba laiškais, o jei negalime, atsiprašome.

Turbūt sunkiausia yra tai, kad mano prezidentavimo laikotarpio neužmiršta ir tarptautinės organizacijos ar atskiros valstybės. Ateina valstybinių kvietimų dalyvauti konferencijose ir pasisakyti vietiniais ar kitais klausimais. Teko ne kartą įtikinėti Pietų Korėjos parlamento narius, kad aš negaliu atskristi, nes kelionė dėl pusvalandžio pasisakymo man yra per tolimesnė. Metai daro savo. Turiu pripažinti, kad krūvis, kurį patirčiau vykdamas į Pietų Korėją, man tikrai kainuotų nemažai sveikatos. Turbūt ir gydytojai nelabai norėtų mane išleisti.

Prieš dešimt metų, baigdamas savo darbą, suabejojau, ką aš dabar darysiu. Nejaugi drybsosiu prieš televizorių ir žiūrėsiu į ekraną. Esu laimingas ir dėkingas visoms organizacijoms, žmonėms, vis dar randantiems su manimi reikalų ir norintiems išgirsti mano nuomonę.

Kadencijos pabaiga. Kaip keičiasi gyvenimas, kai nebesi oficialus šalies vadovas? Žinome, kad Dalia Grybauskaitė greitai įžengs į šį etapą. Koks jis buvo Jums?

Visa Lietuvos visuomenė jaučia tos kadencijos pabaigą. Tas, kas dešimt metų buvo tabu, šiandien pilasi per viršų. Tai parodo tam tikrus nesutarimus ir visuomenės nesutikimą su buvusiu užimta politine linija bei kai kuriais sprendimais. D. Grybauskaitės kadencija buvo banguojanti – padaryta gerų ir rei-

kalingų darbų, bet buvo dalykų, kurių niekada nebūčiau leidęs ir nesutikčiau, kad jie buvo naudingi bendram mūsų valstybės vystymuisi ir tolimesnio gyvenimo kūrimui.

O dėl mano santykio su Prezidentūra, per tuos dešimt metų turbūt kažkas perkirpo telefono laidus tarp priekinės Prezidentūros pusės ir antrosios, kur mes esame įsikūrę. Bendravimo visiškai nebuvo. Jeigu būtų buvęs bent vienas telefono skambutis, būtume jį užregistravę ir įtraukę į istoriją.

Po Gitano Nausėdos prezidentinės kalbos Jūs pasakėte, kad istorija parodys, ar Dalios Grybauskaitės kadencija buvo labiau teigiama ar neigiama. Ką Jūs turėjote omenyje?

Aš tada išvengiau atsakymų, nenorėdamas pasakyti, kad tai yra mano asmeninis, galbūt neteisingai nudažytas, vertinimas. Palikime tai vertinti istorijos apžvalgininkams ateityje, jie po 50 metų, vartydami dokumentus, įvertins vienus ar kitus sprendimus. Jie bus tikrai teisingesni nei mes, kurie dalyvavome šiame procese. Šį klausimą palieku atsakyti istorijai.

Už kelių savaičių G. Nausėda pradės eiti prezidento pareigas. Būdamas jo vietoje, kokių pirmųjų darbų imtumėtės?

Nenorėčiau sakyti pirmųjų darbų. Man atrodo, kad jis yra pajėgus, intelektualus ir atsakomybę jaučiantis žmogus. Jis pats apsispręs, kas yra būtiniausia, ką jo štabas pristatys ir kokie įstatymai bus iškelti dėl Seimo ar Vyriausybės sudarymo. Yra darbų, kuriuos reikės neatidėliojant vykdyti ir, manau, kad jis juos vykdys. Kai jis buvo vienas iš mano patarėjų, aš pajutau jo pajėgumą, intelektą ir, manau, kad jis tikrai jį išnaudos.

– Ar G. Nausėda jau kreipėsi į Jus vienu ar kitu klausimu?

– Aš nesakyčiau, kad kreipėsi vienu ar kitu klausimu. Tarpusavyje diskutavome apie kai kurias susidariusias situacijas ir dalinomės išpūdžiais. Jeigu jam reikės, jis žino, kaip mane pasiekti, o aš esu visada tam pasiruošęs.

– Kaip Jūs vertinate tai, kad Seimo nariai mėnesį laiko nesutaria dėl valdančiosios koalicijos?

– Tai tik parodo esančias problemas valdančiam lygyje. Šis klausimas, žinoma, bus išspręstas, bet tai yra pamoka ateičiai, kad šioje srityje dar turime paūgėti.

– Kur link, Jūsų manymu, mes einame kaip valstybė?

– Aš manau, kad mes, kaip valstybė, einame teisinga linkme. Tai parodo mūsų noras būti Vakarų Europos dalimi ir lygiaverčiais jos nariais, sprendžiančiais visas bendras Vakarų pasaulio problemas, ir tikslas pakelti Lietuvos žmonių gerovę.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Paskutiniai apdovanojimai iš D. Grybauskaitės rankų

Vilnius (ELTA) – Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) ir Tautiškos dienos proga už nuopelnus Lietuvos Respublikai ir už Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje Lietuvos valstybės ordinais ir medaliais liepos 6 dieną Prezidentūroje buvo apdovanoti 57 Lietuvos ir užsienio piliečiai.

„Kiekvienas Lietuvos žmogus – mūsų valstybės žmogus. Todėl tokia proga esu labai laiminga, kad galiu suteikti Lietuvos valstybės vardu apdovanojimus tiems, kurie to nusipelnė“, – sakė prezidentė Dalia Grybauskaitė. Pasak šalies vadovės, tai – įvairių kartų, įvairių profesijų, įvairaus likimo žmonės. Beveik su kiekvienu, kuris šiandien bus apdovanotas, likimas lėmė prezidentei „vienokiu ar kitokiu būdu pasimatyti, dirbti kartu, prisiliesti, paspausti ranką. Todėl D. Grybauskaitė sakė esanti visiems dėkinga ir už asmeninį kontaktą, už asmeninį ryšį ir darbą valstybei. Ji džiaugėsi galėsianti Lietuvos žmonių vardu, Lietuvos valstybės vardu paspausti ranką mūsų užsienio svečiams, kurie taip pat bus apdovanoti už indėlį, už pagarbą ir atsidavimą ir mūsų valstybei.

Vytauto Didžiojo ordino Didžiuoju kryžiumi apdovanota ilgametė Seimo narė, Seimo pirmininko pavaduotoja, 1996–2000 m. buvusi socialinės apsaugos ir darbo ministrė Irena Degutienė.

Lietuvos generaliniam prokurorui Evaldui Pašiliui, reikšmingai prisidėjusiam prie teisingumo įgyvendinimo ir mūsų šalies teisinės sistemos stiprinimo įteiktas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro didysis kryžius.

Tokį pat apdovanojimą gavo ir Raimundas Daubaras, pilietinės iniciatyvos „Tautiška giesmė aplink pasaulį“ sumanytojas ir vadovas, Lietuvos žmonių telkimo ir vienijimo visame pasaulyje bei „Tautiškos giesmės“ sklaidos 10 metų puoselėtojas.

Ordino „Už nuopelnus Lietuvai“

„Misija Sibiras“ ekspedicija vėl neįsileista į Rusiją

Vilnius (ELTA) – Rusijos Federacijos ambasada Lietuvos Respublikoje antrus metus iš eilės atsisakė išduoti vizas „Misija Sibiras“ ekspedicijai. Šiais metais „Misija Sibiras'19“ komanda planavo vykti į Krasnojarską ir įgyvendinti praėjusių metų planą, tvarkydami čia esančius lietuvių kapus bei susitikdami su šiose vietose tebegyvenančiais lietuviais.

Projekto „Misija Sibiras“ organizatoriai nesupranta šio sprendimo, nes projekto vykdoma misija nėra niekaip susijusi su politiniais procesais.

„Apmaudu, kad kapų tvarkymas yra perkeliamas į politinę plotmę“, – teigia projekto „Misija Sibiras“ vadovė Aistė Eidukaitytė.

Nors „Misija Sibiras“ šiemet į Si-

Atidaryta išeivijos meno paroda

Vilnius (URM inf.) – Užsienio reikalų ministerijoje ministras Linas Linkevičius kartu su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovais atidarė Pasaulio lietuvių metams skirtą meno parodą iš „Lewben Art Foundation“ ir Lietuvos išeivijos dailės fondo kolekcijų.

Vytauto Didžiojo ordino Didžiuoju kryžiumi apdovanota Irena Degutienė. Prezidento kanceliarijos/Roberto Dačkaus nuotr.

Komandoro kryžiumi apdovanoti JAV Jungtinio štabo vadų komiteto viršininkas, aktyvus karinio bendradarbiavimo su Lietuva puoselėtojas, generolas Joseph F. Dunford Jr., JAV ambasadorė Lietuvoje Anne Hall už JAV ir Lietuvos ryšių puoselėjimą, Europos Komisijos Energetikos generalinio direktorato generalinis direktorius Dominique Antoine Ristori, Europos energetinės integracijos plėtotojas, padėjęs Lietuvai užtikrinti energetinį saugumą.

Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriui Žydrūnui Bartkui Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Karininko kryžius skirtas kaip „reikšmingai prisidėjusiam prie kovos su korupcija Lietuvoje“.

Dar maždaug pusšimčiui Lietuvos ir užsienio piliečių įteikti žemesnio lygmens apdovanojimai. Tarp valstybės vardu pagerbtųjų – visuomenininkai, kultūros ir meno darbuotojai, muzikai, valstybės tarnautojai ir sportininkai. Ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“ apdovanotos Venecijos šiuolaikinio meno bienalės „Aukšinio liūto“ laimėtojos.

Kadenciją baigianti prezidentė D. Grybauskaitė taip pat apdovanojo NATO specialiųjų operacijų vadavietės vadą, viceadmirolą Colin James Kilrain.

birą nevyks, projektas nenutrūks. Kitaip nei 2018 m., kai teko perplanuoti ekspediciją vos per kelias savaites, nuo pat pradžią buvo ruošiami du ekspedicijų planai Krasnojarskui arba Kazachstanui.

Nuo 2006 m. vykstantis projektas „Misija Sibiras“ šiemet išlydės jau 18-ąją ekspedicijos komandą, kuri po neigiamo atsakymo dėl vizų vykti į Rusiją, liepos 17-ąją išvyks į Kazachstaną Respubliką.

Per projekto gyvavimo laiką lietuvių tremties bei kalinimo vietose sutvarkyta daugiau nei 150 kapinių. Didžioji dalis lietuvių kapinių yra Rusijos teritorijoje.

Prisidėti prie „Misija Sibiras'19“ ekspedicijos kiekvienas gali aukojimo tinklalapyje aukok.lt.

Parodoje pristatyta per 20 įvairioms kartoms atstovaujančių lietuvių menininkų nuo XX a. pradžios iki šių dienų – Jono Rimšos, Prano Domšaičio, Prano Gailiaus, Vytauto Kasiulio, Stasio Eidrigėvičiaus, Kęstučio Zapkaus, Rūtos Jusionytės, Vytenio Jankūno ir kitų pasaulyje žinomų autorių darbų.

Rusija negrįš į JAV-Rusijos susitarimą

Briuselis (ELTA) – NATO vadovas Jens Stoltenberg perspėjo, kad tikimybė išsaugoti Šaltojo karo metu įtvirtintą Rusijos ir JAV branduolinio nusiginklavimo susitarimą dabar jau yra labai maža. Po įvykusio NATO diplomatų ir Rusijos atstovų susitikimo, viltis perkalbėti Rusiją žlugo – susitikimas neatnešė jokios naudos.

NATO vadovas teigė, kad Rusija neparodė jokių ženklų, iš kurių būtų galima spręsti, jog šalis norės sugrįžti į Vidutinio nuotolio branduolinių pajėgų susitarimą (INF).

Liepos 3 dieną Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas pasirašė oficialų

Iranas atsisakys dar daugiau įsipareigojimų

Teheranas (BNS) – Iranas liepos 7 dieną pagrasino po 60 dienų atsisakyti dar daugiau pagal 2015 metų susitarimą dėl šalies branduolinės programos prisiimtų įsipareigojimų, jeigu su likusiomis susitarimo šalimis nepavyks „rasti sprendimo“.

„Tikimės, jog galėsime rasti sprendimą, antraip po 60 dienų žengsime ir trečiąjį žingsnį“, – pareiškė užsienio reikalų ministro pavaduotojas Abbas Araghchi.

Kalbėdamas apie pagrindinius klausimus, kuriuos reikia išspręsti, jis visų pirma paminėjo mažėjančius Irano naftos pardavimus.

Kiek anksčiau pareigūnas paskelbė, jog Iranas pradeda sodrinti uraną iki aukštesnio nei 3,67 proc. lygio, nustatyto 2015 metų susitarime dėl šalies branduolinės programos.

Irano atominės energetikos organizacijos atstovas Behrouz Kamalvandi per valstybinę televiziją pareiš-

Estai švenčia 150-ąsias dainų šventės metines

Talinas (BNS) – Tūkstančiai estų liepos 6 dieną dainavo drauge kaip didžiulis choras, šiai mažai Baltijos valstybei minint 150-ąsias savo dainų šventės metines.

Šiai šventei priskiriami nacionalinės tapatybės saugojimo sovietų okupacijos dešimtmečiais nuopelnai.

Šiemetinėje šventėje Taline dalyvavo daugiau kaip 35 tūkst. dainininkų ir 11,5 tūkst. šokėjų spalvingais nacionaliniais kostiumais.

Dešimtys tūkstančių estų – šimtai chorų – praėjusią žiemą varžėsi dėl galimybės prisidėti prie šio didžiulio choro, kuris yra pagrindinis nuo 1869-ųjų kas penkeri metai rengiamos šventės akcentas.

Švedija stiprina oro erdvės saugumą

Stokholmas (BNS) – Švedijos ginkluotosios pajėgos pranešė dislokavusios naują oro erdvės gynybos raketų sistemą Baltijos jūroje esančioje Gotlando saloje, kurios gynyba pastaraisiais metais buvo nuolat stiprinama.

„Dėl savo geografinės padėties sala suteikia esminių karinių pranašumų laivybos apsaugai ir kontrolei, oro erdvės virš Baltijos jūros kontrolei, taip pat galimybę dislokuoti karinius dalinius ir ginkluotės sistemas“, – sakė Švedijos kariuomenės vyriausiojo vado Micaeli Byden.

Šis žingsnis buvo atliktas po Ru-

dokumentą suspenduojantį Rusijos dalyvavimą susitarime.

INF sutartis, kurią praėjusiame amžiuje pasirašė JAV prezidentas Ronald Reagan ir buvusios Sovietų Sąjungos vadovas Michailas Gorbačiovas, draudžia JAV ir Rusijai gaminti ir turėti tokias antžemines raketas, kurios pajėgios branduolinę galvutę nugabenti 500–5000 km spinduliu. Šis susitarimas pastarąjį trisdešimtmetį buvo kertinis Europos saugumo akmuo.

Liepos 5 dieną NATO atstovai susitiko su Rusijos atstovais, buvo viliamasi, kad V. Putinas pakeis savo sprendimą trauktis iš INF.

kė, jog sodrinti uraną iki aukštesnio nei 3,67 proc. lygio, Iranas pradės „per kelias artimiausias valandas“.

Kiek anksčiau Irano prezidentas Hassan Rouhani pareiškė, jog tuo atveju, jeigu likusios vadinamojo Bendrojo išsamių veiksmų plano (Joint Comprehensive Plan of Action, JCPOA) šalys nepadės apeiti JAV sankcijų, pirmiausia dėl naftos pardavimo, Iranas viršys susitarime nustatytą 3,67 proc. urano sodrinimo lygį.

Netrukus po to JAV prezidentas Donald Trump Iraną įspėjo, kad jo grasinimai „gali grįžti bumerangu“.

Pernai gegužę D. Trump išvedė savo šalį iš JCPOA ir grąžino skausmingas sankcijas Irano naftos eksportui, finansinėms operacijoms bei kitiems sektoriams.

Europos Sąjunga stengiasi gelbėti susitarimą ir įdiegė mokėjimo mechanizmą INSTEX, turintį padėti Iranui apeiti JAV sankcijas.

Estija šventė 150-ąsias dainų šventės metines.

GulfToday nuotr.

Dešimtis tūkstančių žiūrovų pritraukiantis renginys yra didžiausias viešas susibūrimas 1,3 mln. gyventojų turinčioje Estijoje.

Šios šventės visuomet baigiasi dainininkų ir žiūrovų bendrai atliekama patriotine daina „Mano brangi Tėvyne“.

sijos įvykdytos Krymo aneksijos, kilus separatistiniam karui Rytų Ukrainoje ir padažnėjus incidentų, kai Rusijos kariniai lėktuvai įskrisdavo į Švedijos oro erdvę. Nerimą padidino ir incidentas vandenyse prie Stokholmo salų, kur galimai pastebėtas nežinomas povandeninis laivas išprovokavo didelio masto jūrinę paieškų operaciją.

Švedija dislokavo Gotlande raketų „žemė-oras“ sistemą BAMSE SRSAM.

M. Byden pabrėžė, kad BAMSE sistemos dislokavimas tėra „greitas sprendinys“, reaguojant į padidėjusį grėsmės lygį.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) liepos 14 d. 10 val. r. švėsime 15-tąjį eilinį metų sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kunigas Gediminas Keršys. Taip pat primename, kad lietuviškos šv. Mišios vyksta ir ketvirtadieniais, 8:30 val. r. Mažoniai kviečiame visus dalyvauti.

■ **Liepos mėn. 21 d., sekmadienį, kviečiame** visuomenę ir organizacijas dalyvauti S. Dariaus ir S. Girėno 86-ųjų transatlantinio skrydžio metinių paminėjime. 10 val. ryte iškil-

mės prie lakūnų paminklo Marquette Parke, 11 val. r. šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, po jų – vaisės parapijos salėje. Rengėjai: Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjunga (ALIAS), JAV LB Marquette Parko apylinkės valdyba ir Amerikos lietuvių taryba (ALT'as). Kviečiame visus!

■ **Š. m. liepos 28 d., ketvirtą mėnesio sekmadienį, 1 val. p. p. šv. Mišios Jaunimo centre** Jėzuitų koplyčioje neįvyks. Apie kitų šv. Mišių laiką pranešime vėliau.

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje liepos 12 d., penktadienį, 7 val. v. istoriko iš Lietuvos Mindaugo Klovo paskaita „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sostinė Vilnius – daugiatautis miestas be lietuvių?“ Paskaita bus skaitoma lietuviškai su vertimu į anglų kalbą. M. Klovo tyrinėjimų sritys – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės raštija XIV–XVI a., Vilniaus miesto gyventojų ir ūkio raida XIV–XVIII a. Kviečiame jus atvykti, bus įdomu (Adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629).

Atvirų durų diena DRAUGE

Liepos 12 d., penktadienį, nuo 3 val. p. p. iki 7 val. v.

**Aplankykite mus DRAUGO
110-ojo Gimtadienio proga!**

Jūsų lauks:

Istorija, slypinti „Draugo“
redakcijos ir vienuolyno pastatų
viduje, nuotraukose bei ekrane
Gimtadienio tortas

Pokalbiai apie praeitį ir dabartį

Knygos, kurių galėsite įsigyti už 1 dolerį

1:30 val. p. p. Marijonų vienuolyno koplyčioje
kun. Gediminas Keršys aukos šv. Mišias

4545 West 63th Str., Chicago, IL 60629

Lietuviai ugniagesiai – stipriausi

Sekmadienį Mosel, Vokietijos Federacinėje Respublikoje, pasibaigusiame Tarptautiniame stipriausiojo ugniagesio gelbėtojo čempionate pergalę šventė lietuviai. Lietuvos komanda „okupavo“ visą apdovanojimų pakylą. Lietuviai iškovojo pirmąją vietą estafetės rungtyje, įveikė Čekijos komandą ir Lenkijos atstovus. Absoliučiu nugalėtoju bendroje įskaityje tapo Jurgis Rumiancevas (laikas 1.21). Jis pagerino ir savo asmeninį rezultatą. Pirmąją vietą M30 kategorijoje ir antrąją vietą bendroje įskaityje užėmė Mindaugas Valaitis (laikas 1.25).

Tandemų (dvejų) rungtyje nepalenkiami buvo ir čempionais tapo Mindaugas Valaitis ir Andrius Ašmontas. Biržų PGT ugniagesiai gelbėtojai Romualdas Vilimas ir Marius Gasparėnas užėmė antrąją vietą. Lietuvos komanda tapo ir „Best Team“ kategorijos nugalėtoja.

Varžybose dalyvavo 274 dalyviai iš 11 šalių.

Praėjusiais metais iš Sacramente, Californijoje vykusio Stipriausiojo ugniagesio gelbėtojo pasaulio čempionato lietuviai grįžo iškovoję trečiąją vietą komandinės estafetės rungtyje.

Pasaulio žmonių nešimo čempionate vėl nugalėjo lietuvių pora

Vytas Kirkliuskas su žmona Neringa.

AP nuotr.

Vytas Kirkliuskas ir jo žmona Neringa Kirkliauskienė varginantį 253,5 metro kliūčių ruožą šeštadienį, liepos 6 d. įveikė per 1 minutę ir 6,72 sekundės. Jų rezultatas buvo vos sekundės dešimtąja dalimi geresnis nei pasaulio čempiono titulą net šešis kartus anksčiau iškovojo suomių Tais-to Miettinen ir jo naujosios partnerės Katja Kovanen.

Kasmet rengiamose varžybose Sonkajärvi savivaldybėje, esančioje už 480 kilometrų į šiaurę nuo Helsinkio, dalyvavo poros iš daugiau nei dešimties šalių.

Pora iš Lietuvos pergalę šiose varžybose pasiekė ir pernai metais. Nepaisant renginio pavadinimo, dalyviai nebūtinai turi būti susituokę. Pasak organizatorių, dalyvauti norintys vyrai gali „pavogti kaimyno žmoną“, jei neturi antrosios pusės.

Lrytas.lt inf.

